

מסורת הש"ס

(א) לפי ג. ו. (חולין ע"א).
(ב) ד"ק פד: סוטה ג.
(ג) מנחות י. בכורות מג.
(ד) כריתות י"ט. (ז) שבת פ.
(ה) לקמן ט. (פאהדרין סב).
(ו) כריתות י"ט. י"ט. וכל
הטובות עד סוף. (ז) ש"ל
(ח) ויבטל מלכות כ"ג.
(ט) גי' מהרש"א
משום שבת.

תורה אור השלם

1. אהרן הדור אלו חטאנו
אשר חטאנו כה ודבא את
קרבנו עדים וזר
קמים: ויקרא ד כג

הנהגות הב"ח

(א) ג' פתח למתעסק.
כ"ב ש"ן כסדרין דף סב
פ"ב וכו' וכו' דף פ"א:

מוסף רש"י

כל פרשה שנאמרה
וענינה כ"ו. ארבעה
דקדק לחזור ולשטת את
האמור מפני דבר אחר
המתעסק בפסולו (והוא)
1. אחד טמא ואחד
טהור. ולפי דעת רש"י
טמא ואחד טהור (כריתות
י"ח). ולא נכנס. למקדש
(שם). בשני נכנס.
למקדש, ובשניה נעלמו
ממנו מקדש ודעת טומאה,
דהוה ליה ידעה בתחלה
ובסוף והעלם נעלם (שם)
ושמיהו. חייב. כל יחל
מקדש, דממה נפשך יחל
ידעה ודעת נעלם הוא
שחי' ה'לך נשחית (שם).
ואח"כ ה'לך בשני
ונכנס. ובשניה נשחית
נעלמה ממנו טומאה
דכמה ראשונה, חייב
(שם). ר"ש פטור. טו,
דמי טומאות נעלם, אבל
חלל חלל נשחית יחל
לחזור נשחית וזו היא
הטעם, והלכך ל"כ ידעה
ודעת נעלם, ובשניה
מקדש נעלם ידעה נעלמה
ובסוף והעלם נעלם.
ומ"ק דמחייב מפרש
שפטים לקמן (שם י"ח).

דיעות הטומאה פרק שני שבועות

י"ט.

עין משפט
נר מצווה

נ"א א מ"י פ"א מ"ה
שנחת סלה א:
נ"ב ב מ"י ש"ס ל"ו:
נ"ג ג מ"י ש"ס ל"ו:
נ"ד ד מ"י ש"ס ל"ו:

רבינו הגאון

לכתב בהמה וחיה
לכדרי. והני רבי אומר
אקרא אני חיה. בהמה
למה נאמרה כ"ו. כריתות
לעילא. אידי דכתיב
בהמה וחיה כתב נמי שרץ
טמא ונעלם, וכדכתיב דבי
ר' ישמעאל כל פרשה
שנאמרה ונעלמה לא
נענית אלא כשכיל דבר
שנאמרה בה. ור' אליעזר
כיון דלא צריך לדע
באיזה חטא הוא שחטא.
בה מאי דרש ביה.
ואמרינן פרט למתעסק
בחסא שאינו חייב פאי
טעמא דבעין בה כיון
לכך יחייב אבל דלא
קא מיכיל למעשה כלל
שחטא. בין לר' עקיבא על העלם
טומאה חייב על העלם
מקדש אנו חייב. בעא
מיניה רבא מרב נחמן
העלם טומאה והעלם
מקדש מהו. כיון נעלם
ממנו שטמא. וגם נעלם
ממנו שזה הבית בית
המקדש הוא. א"ל הוי
וא"ל רבא אדרבה הוי
העלם טומאה בידו וחייב.
העלם מקדש בידו ופטור.
ובא רב אשי ואמר חיוני
אי טומאה פריש כ"ו.
ורחא רבינא דברי רב אשי
וא"ל לא שנו: ח"ר שני
שבילים אחד טמא ואחד
טהור הלך בראשון ולא
נכנס במקדש בשני ונכנס
חייב כ"ו ע"ר ר"י שמעון בן
יהודה פוטור בכלום משום
שמעון. ואקשין פטור

לכדרי. כ"פ קמא (לעיל דף י.) אקרא אני חיה נאמרה כ"ו:
פרט למתעסק. כדבר היתר וכל לידו איסור ולא נתיבין לגופה
של זו כגון נתיבין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר נתיבין
לאשמו והרי אחת מהם נאמרה ונשטמה אשמו וכלה אחת
מחיה ואחיה חייב נתיבין לחתוך
כסבור תלוש ונמלא מחובר או כסבור
היום חול או כסבור מלאכה זו מותרת
ומי"מ לזו נתיבין וכן כל על אחת
ונתיבין לגוף זה כסבור היא אשמו: דרב
שם מחליף כ"ו. כשהיה שונה משנתנו
פשיטא מחליף דברי זה לדברי זה ולא
היה מקפיד לפי שאין צינה חיוני
ופטור: העלם זה וזה. וטומאה
ומקדש מהו לרבי אליעזר ור"ע
דפטרי על העלם מקדש: אי
טומאה פריש. אי מחמת טומאה
שחטו לו פירש מן העבירה (ומציא
קרבן) שאלמו לו טמא אשה: כ"ו
העלם טומאה בידו. איננו מילתא
שביחול למקדש כשנלי העלם טומאה
היה: ואי ממקדש קפריש. שאלמו לו
מקדש הוא זה ומחמת כן תוהא על
ביחול ולא הוסיפו לו טומאה איננו
מילתא דמשום העלם מקדש נכנס לו:
כלום פריש ממקדש כ"ו. כשהדעו
אחד מהם שם אל לנו לומר מה נכך
ומחך כן נזכר על השני ומי"מ העלם
ענינה היה בידו: אלא לא שנו.
ופטור: אחד טמא. מת קבור כו
וא"ל הלך שלא יחלי: והלך בראשון.
ואינו יודע אם נטמא אם נטהור ולא
נכנס למקדש: בשני ונכנס. וחזר
והלך בשני ידע שאלך כשנייה והרי
הוא טמא דלא ונכנס למקדש כשנעלם

טומאה שנעלם ממנו טומאה: חייב. קרבן עולה ויורד שיש
כאן בתחלה ידעה ודעת: הלך בראשון. ידע שהוא ספק טמא:
ונכנס. למקדש כשנעלם טומאה ששחית הילוכו כשנלי זו: והוא
נכנס. הוא כשנלי שזה כשנעלם וטמא: וחזר והלך בשני. ידע
שהוא ספק טמא: ונכנס. למקדש כשנעלם טומאה: חייב. או
מחמת ביאה ראשונה או מחמת ביאה שניה דמה נפשך או ביאה
ראשונה או ביאה שניה בטומאה הימה: ור"ש פטור. דאין כאן
נאחז מכוון ידעה ודעת בתחלה שאף ידעה תחלה של שני
שני ספיקא היא שחי טהר לו מטומאה ראשונה אם הראשון
הוא הטמא: פטור כיון. אף בראשונה ולקמן (ע"ז) מפרש לה:
ואפילו

מדבעי לכתב בהמה וחיה לכדרי. כלל חיה נמי מצי למדרש
הכי אקרא אני ככל דבר טמא אלא לאו דוקא נקט
חיה וחיה נמי לא נכתבה אלא כשנלי דבר שנאמרה בה כדכתיב
דבי רבי ישמעאל ומשום דרבי נקט חיה במילתיה נקט נמי הכל
בהמה וחיה כדרי וחיה דכפרק
בהמה המקשה (חולין דף ע"א). משמע
דאי לא קרא דבהמה טמאה כלל
חיה טמאה לא הוה דרש רבי ג"ש
משום דלא צריך בהמה טמאה
לגופה והשחט כלל חיה נמי הוה
דרש ג"ש דבהמה דמכל דבר טמא
נפקא ויש לומר דאי לא כלל בהמה
כלל חיה לא הוה דרש ג"ש
דבהמה טמאה א"ע דכתיב כל
דבר טמא אלא ה"א דלחם פרכי
לאשמועין דנעין ידע אי נשך
איטמא אי נכילה איטמא אפילו
לרבי עקיבא אכל השחט דבהמה
כלל חיה הוי כאלו כתב בהמה כ'
פעמים ש"מ לכדרי הוא דלחם ולר'
אליעזר אכלו לא נאשמועין דנעין
ידע אי נשך אי נכילה איטמא
משך ונכילה ולר"ע כיון דע"כ משום
דבהמה כלל חיה דפרישית מהשחט
ש"מ כדכתיב לא נכתב אלא כשנלי
דבר שנאמרה בה ולא נעין ידע
נמאי איטמא: פ"א. למתעסק.
בפרק ספק אכל (כריתות דף י"ט): מסיק
מחשק דמאי אי נחלליט ופריש
מחשק דמאי אי נחלליט ופריש
דשמואל ובקוטרם לא דק להחזיר
נמי מחשק דעריית ומינה מינה
דלחם איננו דבר פטור למתעסק
דשבת מיוסוף שטמא דשמואל

דלחם התם דפטור מטעם
דשמואל גופיה קשה דאי טעמא דנהנה עיקר לחייב בחללים
ועריית למה לי למיפטרה בשבת משום מלאכה מחשבת ואי טעמא
דמלאכה מחשבת עיקר למה לי למחייבה בחללים ועריית משום
דנהנה ונראה דלחם חייב גווי מחשק כגון נתיבין לחתוך מחובר
זה וחתך מחובר אחר דמיפטור מטעם שלא נעשית מחשבתו
ולא שייך למיפטרה משום מחשק ועוד מחשק אחר כגון
נתיבין לחתוך את התלוש ולהגביה את התלוש למר דאית
ליה ולמר דאית ליה ונמלא מחובר דנעשית מחשבתו
ומיפטור משום זה פרט למתעסק ובחרייהו איירי שמואל ומשום
הכי קאמר בכריתות אלא מחשק דשבת כדשמואל דליירי נמי
לפרש אלא חשש אלא חשש אלא חשש אלא חשש אלא חשש
ובחלל נמי איכא חייב גווי מחשק אחר כגון כסור שהוא שומן או רוק ונלכו דכיוצא בו מיפטור לענין שבת מדכתיב זה והכא לית לן למעוטי
משום דנהנה וטעמא דנהנה ומשום מלאכה מחשבת לא קאי אכלתו ומה שפירש הקונטרס כאן מחשק היינו נתיבין לחתוך את
התלוש וחתך את המחובר ואחיה חייב נתיבין לחתוך את זה וחתך זה וכסבור שהוא תלוש ונמלא מחובר אין נראה לפרש אלא נראה
דפרישית: ה"ר העלם טומאה בידו וחייב. מינה דהכא ולקמן בפרק שלישי (דף כ"ו). גבי העלם שבויה והעלם חפץ פשיט רב נחמן
לחיוצא ובפרק כלל גדול (שבת דף ע' וס"א) גבי העלם שבת (ה"ר העלם מקדש בידו ופטור. אומר רבינו חס' דלא מיפטור אלא מקרבן עולה
דלחם נמי העלם טומאה אכל התם אין סברא לחייבו על כל אהת ואחת דכיון דבשגגה שבת חזון מלאכות לא מחייב אלא חזא השחט
נמי דשגג כמלאכה הרי יש כאן נמי שגגה שבת: ה"ר העלם מקדש בידו ופטור. אומר רבינו חס' דלא מיפטור אלא מקרבן עולה
ויורד אכל חטאת קבועה חייב דלא גמרינן מע"ז דכל שחייבים על זדונו כרת חייבים על שגגתו חטאת ויהא דלחם כפ"ק (לעיל
דף ב.) דעל שאין בה ידיעה בתחלה ששעיר החיוני מכפר אלא לא מוקמינן ליה בחטאת קבועה דאי הוה ביה חטאת קבועה לא הוה
חיוני מכפר אלא חייב דבר קרבן הוא התם דלא מיפטור לגמרי שלא יהא חזון חיוני זה ויש בה משה דאי הוה ביה חטאת קבועה לא הוה
הכא דפטור משמע דפטור לגמרי ועוד דלקמן פרק שלישי (דף כ"ד): גבי יש אכל אכלה חטאת דחיק לאשכוחי חטאת קבועה נטמא שאל
את דשמואל ומוקי לה כגמרי וכל אלו וקומה כהעלם קדש על כן נראה דפטור לגמרי משום דהוי דבר שחיה כבולה ואלו לידון בדבר
החדש דקאמרינן לקמן בפרק שלישי (דף כ"ה): גבי שבויה העדות: אמר רב אשי חיוני אי טומאה קפריש כ"ו. מינה מנא
ידעין אי משום דל"ל טמא אשה ופירש דלמא אי הוה א"ל נמי מקדש הוא היה פירש ואי דל"ל מעיקרא מקדש הוא ולא פירש דלמא אי
הוה א"ל נמי טמא אשה לא הוה פירש אלא השחט דל"ל תרייהו פירש ונראה דרב אשי לא בא לפשוט הבעיה אלא בא לפרש שפעמים
יש לבדד אשה שכות ממנו יותר כגון דנישיליה אי מחמת טומאה הוה מידבר אמקדש ומחמת מקדש לא הוה מידבר אטומאה א"כ הרי העלם
טומאה בידו ולא נשך הוי [העלם] מקדש בידו ואם ענינה שחיתו טומאה כשהו דלא ודאי נכנס לן ולגבי שבת בפרק כלל גדול (דף ע' וס"א) י"ט
שכתוב בן במילתיה דרב אשי אי משנת קפריש העלם שבת בידו ואי כי מודעי ליה אשבת אכתי לרין לאודועיה אמלאכות העלם מלאכה
בירו ואין גיר' זו נכונה דלחם לרין לפרש וזי מודעי ליה אמלאכה לא לרין לאודועיה אשבת לפי מה שפירשו אלא גר' אי מושבת
קפריש אי משום מלאכה קפריש ועוד נראה לפרש דנעין אחר אי משום טומאה קפריש אפי' אם הודיעוהו טומאה כחברוהו דא"ע
דלחם הודיעוהו בתחלה לא הוה פריש משום פריש מחמת טומאה כיון דקרבן ע"ז בתרייתא קאמי ואי א"ל מקדש הוא ופירש
ידעה בתרייתא דמקדש הוא ופטור וכענין זה יש לפרש הדין דלקמן (דף כ"ו). גבי העלם שבויה והעלם חפץ והיהא דשבת: הלך בראשון
ונכנס כ"ו. אי כה"ר איירי נחמ נמי חייב דפקט טומאה כה"ר ספיקו טמא אכל הכא איירי כה"ר דמוקמינן ליה בחזקת טהרה:
עשו

